

Kraków The Host City: Historie Odcinek 6 pt.: Pierwsze bursy i oberże

2021-11-17

Uniwersytet Jagielloński założony został 12 maja 1364 roku przez króla Kazimierza Wielkiego, a odnowiony w 1400 roku przez Władysława Jagiełłę, co czyni go najstarszą uczelnią w Polsce i jedną z najstarszych w Europie. Studium generale, bo tak wówczas nazywano Uniwersytet, składało się z trzech wydziałów: sztuk wyzwolonych, medycyny i prawa.

W 1397 roku struktura uniwersytetu została dopełniona przez formalnie powołany wydział teologiczny. Najstarsze i główne kolegium uniwersyteckie nosiło nazwę Królewskiego, a potem Większego (Collegium Maius). W XV wieku powstały jeszcze dwa kolegia – Prawnicze (Collegium Iuridicum) i Filozoficzne (Collegium Minus), był to także okres wzmożonego napływu studentów i bakalarzy do Krakowa, co pozytywnie wpłynęło na rozwój pierwszych obiektów noclegowych, m.in. burs. Co ciekawe, studenci byli zobligowani mieszkać w bursach w czasie studiów, a wynajmowanie kwater żakom przez mieszkańców zostało prawnie zabronione. Możemy przeczytać w *Dziejach Wszechnicy Krakowskiej* Klemensa Bąkowskiego z 1900 roku, że „W Kolegiach francuskich i angielskich młodzież pobierała oprócz pomieszczenia i stołu, pewne wsparcia pieniężne, które średniowieczną łaciną mianowano – bursa, skąd powstała nazwa ich mieszkań. Były one zakładane w oparciu o zapisy dobroczynne”. Początkowo bursy były zlokalizowane w obrębie ulicy Kanoniczej i Wiślniej. Pierwsza bursa „Królewsko-Jagiellońska” (na rogu ul. Wiślniej i Gołębiej) została założona przez Jana Isnera w 1409 roku dla ubogich studentów i młodszych wykładowców pochodzących z Litwy i Rusi. Warto wspomnieć, że w XV wieku w mieście przebywało około 3 tys. studentów pochodzących w większości spoza ówczesnej stolicy Polski (prawdopodobnie studentów pochodzących z Krakowa było 5 %). W następnych wiekach, w związku z zakładaniem uniwersytetów w tej części Europy, liczba zagranicznych studentów zmniejszała się. Kard. Zbigniew Oleśnicki ufundował kolejną bursę „Jerusalem” w 1454 roku, która wraz z bursą „Filozofów” założoną 17 lat później przez bp Jędrzeja Noskowskiego, mieściła się w budynku Collegium Novum. Także w 1471 roku przy kościele Św. Piotra powstała bursa „Prawników” zwana częściej „Długosza” od nazwiska fundatora – Jana Długosza. W kolejnych latach powstały bursy: Sisinię (1614r.), „Smieszkowicza” (1646r.) oraz takie bursy, w których studenci utrzymywali się z własnych funduszy – „Majętnych”, „Węgierska”, „Niemiecka”, „Czeska” i „Muzyczna”.

Wiek XV to również początki krakowskiego hotelarstwa – czyli okres powstawania pierwszych oberży w Krakowie. Jedną z najpopularniejszych była oberża „Pod Białym Lwem” przy ul. Św. Anny, w której nocowali arystokraci, uczeni i artyści. Drugim takim obiektem, w którym goście otrzymywali nocleg z wyżywieniem, była mieszcząca się w okolicy Kleparza „Kamionka” (nazwa pochodzi o materiału z, którego zbudowany był budynek – pamiętajmy, że w średniowieczu nie był to popularny surowiec).

W następnych wiekach baza noclegowa rozwinęła się w Krakowie, dzięki czemu powstały nowe gospody, zajazdy ze stajniami, które przekształciły się w pierwsze hotele i restauracje. Czy któreś z nich przetrwały do czasów współczesnych? Owszem, ale o tym przeczytaj Państwo w kolejnych odcinkach naszego cyklu, na który serdecznie zapraszamy.

Źródło zdjęcia: <https://wpia.uj.edu.pl/historia-i-tradycje>

Autor: Katarzyna Janik